

Lily wil een stem zijn voor pleegkinderen

‘Pleegkind ben je voor de rest van je leven’

Naast haar werk als FNV-consulente Zorg en Welzijn zet Lily Monori - van Dijken zich vanuit haar eigen ervaringswereld als volwassen pleegkind in om een stuk bewustwording op gang te brengen binnen de pleegzorgwereld en de rest van de maatschappij. Als je volwassen bent, ben je nog niet pleegkind af, zegt Lily. ‘Die rugzak vol pijn draag je altijd met je mee.’

“E lk pleegkind heeft een andere geschiedenis, maar we ervaren allemaal de pijn dat we als kind afgewezen zijn,” vertelt Lily. In haar eerste boek ‘Het verborgen meisje’ schilderde ze haar ervaringen als Surinaams pleegkind bij de blanke familie Van Dijken. **Hoewel het pleeggezin haar liefdevol omarmde, worstelde ze met haar verleden** en zocht uit wat er vroeger was gebeurd.

“Het is een trauma dat zijn weerslag heeft op hoe ik in het leven sta.” Na het verslag van deze zoektocht **voelde Lily zich zoveel zelfbewuster** dat ze in gesprek ging met tientallen pleegkinderen in de leeftijd van twintig tot zestig jaar. In haar nieuwste boek ‘De zichtbare vrouw’ dat in november 2023 verschijnt, vraagt Lily of zij ook last hebben van dezelfde bewijsdrang, belemmeringen en blokkades. “Niemand kiest voor afwijzing. Als dat toch gebeurt, blijft je dat je hele

leven achtervolgen. Het zorgt voor een laag zelfbeeld en weinig zelfvertrouwen en beïnvloedt al je keuzes en relaties. Het is belangrijk dat pleegouders en pleegkinderen zich hiervan bewust zijn en niet in bepaalde valkuilen trappen. **Pleegkind zijn is een identiteit die er mag zijn.** Bij mijn komst in mijn pleeggezin is mijn lange kroeshaar afgeknipt, dat was makkelijker qua verzorging. Hoe erg ik mijn kroeskopie ook vind, op het moment dat ik naar de kapper ging, werd een stuk van mijn identiteit weggeknipt. Pas veel later besepte ik hoe belangrijk dat lange haar voor me was. Ik had wel toestemming gegeven, maar waar wist ik als vijfjarige van? Omdat ik opgroeide in een blanke omgeving, kreeg ik niets mee van mijn Surinaamse afkomst. Ook al deden

mijn pleegouders daar wel hun best voor, ze kregen nul op rekest. **In de jaren tachtig was er weinig aandacht voor identiteitsvorming.** Ik vergat mijn Surinaams en leerde snel Nederlands, omdat ik erbij wilde horen. Surinaams zijn associeerde ik met mijn biologische moeder. De taal kreeg een negatieve bijbetekenis, omdat zij mij had verwaarloosd en mishandeld. Ik paste me aan en kon binnen het pleeggezin gelukkig mezelf zijn. Pas nadat ik later in Amsterdam Surinaamse cliënten kreeg, leerde ik veel over mijn eigen cultuur. Ik ervoer mijn gebrek aan kennis als een gemis.”

RODE DRAAD

“Bij elk geïnterviewd pleegkind herkende ik de pijn van de afwijzing, dat is onze rode draad. Onze basis is dat wij er niet mochten zijn, niet

goede prestaties te leveren op school en werk. En later willen we betere ouders zijn dan onze eigen ouders. **Als een pleegkind de schuld voor die afwijzing bij zichzelf zoekt, leidt dat soms tot depressies.** Daarom is het zo belangrijk dat een pleegouder laat merken dat een pleegkind er mag zijn. Zeg het vooral hardop en spreek regelmatig je waardering uit. Dat blijft een kind bij. En maak verder alles bespreekbaar. Zorg ervoor dat de drempel laag is en dat het kind zich veilig genoeg voelt dat het alles met jou durft te bespreken.”

HET BEGIN

In het boek ‘Het verborgen meisje’ schrijft Lily over hoe haar moeder als zestienjarige pas laat

‘Pas nadat ik later Surinaamse cliënten kreeg, leerde ik veel over mijn eigen cultuur. Ik ervoer toen mijn gebrek aan kennis als een gemis’

waardevol genoeg waren om lief te hebben en voor te zorgen. **Die rugzak gaat nooit af, ook niet als je volwassen bent.** Soms verdwijnt het naar de achtergrond, tot iets het weer triggert, zoals een verbroken relatie. Zo iets weegt bij ons zwaarder, omdat het ons herinnert aan het gevoel niet goed genoeg te zijn. Daarom voelen wij de drang om ons extra te bewijzen door

ontdekt dat ze zwanger is geraakt van een kortstondige relatie. Ze wordt samen met Lily Nederland uitgezet, omdat ze niet over de juiste papieren beschikt. Omdat haar moeder al snel weer zonder haar terugkeert naar Nederland, groeit Lily de eerste jaren van haar leven op bij haar opa en oma in Suriname. Het is een fijne tijd die abrupt ten einde komt, als haar oma ziek wordt en niet meer ▶

voor haar kan zorgen. De familie besluit Lily naar haar moeder in Nederland te sturen. Lily ontdekt dat ze daar een broertje heeft en dat haar moeder haar absoluut niet wil hebben. Ze mishandelt en verwaarloost Lily en school trekt aan de bel. *Als blikken konden doden, was Lily ter plekke dood neergevallen*, vermeldt een rapport over een gesprek met moeder. Betrokken instanties besluiten Lily en haar broertje in een pleeggezin te plaatsen. Maar vlak voor die datum verongelukt haar broertje voor Lily's ogen. Een trauma dat haar de rest van haar leven blijft achtervolgen.

Mijn pleegouders stimuleerden het contact met mijn biologische familie, maar als mijn moeder al op bezoek kwam, keek ze nog niet naar mij om. **Vaak kwam ze gewoon niet opdagen.** Ze is een paar keer door de rechtbank voor bepaalde delicten veroordeeld. Tijdens de periodes dat ze vastzat, kwam in plaats van mijn moeder mijn biologische tante op bezoek. Zij was erg trouw en hield veel van me, ze speelde de hele bezoektijd ook echt met mij. Zij was ook degene die had aangeboden mijn broertje en mij bij haar en nog een tante te laten komen wonen. Ik heb nog steeds een goed contact met haar. Voor mijn 18e verjaardag kreeg ik een ontmoeting

haar eigen zus voel. Zo hecht is onze band. Toen ik daar kwam, heeft ze mijn hand gepakt en vervolgens nooit meer losgelaten. Ik heb heel bewust hun achternaam aangenomen. Zij zijn mijn familie en met dezelfde naam wijk ik niet meer af. Dat wil je ook helemaal niet als kind. Voor mijn gevoel hoor ik er nu nóg meer bij, ook al was ik van het begin af aan al deel van het gezin.”

KWETSBAAR

Vanwege de zoektocht voor haar eerste boek had Lily veel gesprekken met haar pleegfamilie. Pas toen ontdekte de andere gezinsleden waar Lily onderhuids toch mee worstelde. “Na de publicatie van ‘Het verborgen meisje’ was ik eerst panisch. Ik voelde me echt naakt. Maar het boek is heel goed ontvangen. Veel mensen moeten huilen als ze het lezen. Het is een troostrijk en inspirerend verhaal voor mensen in de pleegzorg en een verrijking voor pleegzorg-organisaties. **Het is mooi om te horen dat mensen zich erg geïnspireerd voelen door mijn verhaal.** Vandaar dat ik verdergegaan ben met mijn ontdekkingsreis. Want als ik als pleegkind met al deze zaken worstelde, hoe was het dan met andere pleegkinderen gesteld? Dankzij de gesprekken die ik met tientallen volwassen pleegkinderen aanging, is het boek ‘De zichtbare vrouw’ ontstaan. Door daarin ook te vertellen over mezelf, stel ik me weer kwetsbaar op. Ik hoop met het boek volwassenen te inspireren: ‘Oh, zo kan het ook!’ Veel volwassen pleegkinderen worstelen met dezelfde vragen als ik. In het boek leer je die vroegtijdig te herkennen en dat behoedt je misschien voor valkuilen.” Lily hekelt het feit dat pleegzorg uitsluitend is gericht op jongeren en definitief stopt rond de leeftijd van 18 tot 21. “Het gaat verder, pleegkind ben je de rest van je leven. Sommige pleegkinderen vallen tussen wal en ►

‘Afwijzing zorgt voor een laag zelfbeeld en weinig zelfvertrouwen, en beïnvloedt al je keuzes en relaties’

“Tantes hebben nog geprobeerd om mij als pleegkind te krijgen, maar zijn door mijn moeder buitenspel gezet. Ze was boos op mijn tantes, omdat die haar terechtwezen. Ze dacht alleen aan zichzelf. Ik belandde bij het gezin Van Dijken, een vader, moeder, een zoon en een dochter. **Ze waren gechoqueerd dat mijn moeder mij al tijdens het kennismakingsgesprek achterliet.** Dat was niet de bedoeling, maar ze wilde zo snel mogelijk van me af. Ik had niks bij me, alleen de kleren aan mijn lijf. Het advies van pleegzorg was om zich niet aan mij te hechten, ik zou toch zo weer weggaan. Maar pleegmoeder Tineke was eigenwijs en gaf me bakken met liefde. Ze nam zelfs een jaar vrij van haar werk om me goed te kunnen begeleiden. Door de rust, structuur en regelmaat bloeide ik snel op en haalde allerlei achterstanden in. Mijn jeugd was verder probleemloos.

met mijn biologische vader cadeau, een privédetective had hem opgespoord. Het was bijzonder om te ontdekken dat ik uiterlijk veel op hem lijkt. Hij was een echte player en had veel kinderen bij verschillende vrouwen, hier in Nederland en in Suriname. Hij beloofde contact te houden, maar dat is niet gebeurd. Ik ben later nog wel op zijn begrafenis geweest. Daar kwamen ook veel halfbroers en -zussen van me, maar ik had geen behoefte om kennis met ze te maken. Contact via sociale media vind ik prima, maar ik hoef ze niet allemaal te ontmoeten en te leren kennen. Mijn pleegfamilie voelt voor mij als mijn echte familie en dat is voor mij genoeg. Ze vragen mijn pleegzus weleens hoe het is om een pleegzus te hebben. Maar dan antwoordt ze altijd dat ze dat niet weet, omdat ik voor haar als

‘Ik heb heel bewust de achternaam van mijn pleegouders aangenomen. Voor mijn gevoel hoor ik er nu nóg meer bij, al was ik vanaf het begin al deel van het gezin’

WINNEN

‘De zichtbare vrouw’ door Lily Monori - van Dijken (€22,-) verschijnt in november bij Uitgeverij Klare Taal. Mijn Geheim mag 3 boeken weggeven. **WIL JE HIER KANS OP MAKEN,** mail dan je adresgegevens vóór 16 november 2023 naar redactie@mijngeheim.nl o.v.v. ‘De zichtbare vrouw!’

schip, opeens moeten ze zich in hun eentje zien te redden. Bij pleegzorg moet het kind centraal staan, vind ik, na dat bolletje 18-21 zou er nog een bolletje moeten zijn van 21-30. Kijk waar iemand behoefte aan heeft. Aan een maatschappelijk werker, een lotgenotengroep of een maatje in de vorm van een ouder pleegkind met levenservaring. Eens een pleegkind, altijd een pleegkind, met alle problemen die dat met zich meebrengt. En eens een pleegouder, altijd een pleegouder, tenminste, zo zou het moeten zijn.”

VOLWASSEN PLEEGKINDEREN

Lily vindt het een kwalijke zaak dat sommige pleegkinderen van gezin naar gezin gaan. “Hoe komt het dat die kinderen verschillende keren uit huis worden geplaatst? Heeft dat te maken met de pleegouders of het plaatsingsproces? Een kind speelt geen toneel. Ik heb aan de pleegzorgwereld aangeboden daarover mee te denken.

Want hoe moet je verder als volwassene als je als kind al zo vaak bent afgewezen? Hoe sta je dan in het leven? Heel fragiel, is mijn ervaring. Neem daarom de plaatsingsprocessen opnieuw onder de loep en houd niet steeds aan hetzelfde vast. Managers en directeurs bij pleegzorg zijn allemaal pleegouders, maar geen pleegkinderen. Bekijk juist samen met pleegkinderen waar de knelpunten liggen en of je plaatsingen anders kunt vormgeven. Meestal zijn het de kleine dingen die het ‘m doen. Als volwassen pleegkinderen meedenken in dit proces, weet je zeker dat het draait om het kind. Er zijn pleegkinderen die zelf pleegouder zijn geworden. Zij doen het zoals ze het zelf graag hadden gewild. Ik vind het wel mooi dat ze dat kunnen. Het is dan wel noodzakelijk dat ze dan hun eigen afwijzing hebben verwerkt en stevig in de schoenen staan. Sommige volwassenen kunnen dat wel, andere niet.”

Ook over andere aspecten van pleegzorg heeft Lily een uitgesproken mening: “Zorg ervoor dat een pleegkind niet opvalt. Ik werd bijvoorbeeld steeds weggeroepen voor een gesprek met een sociaal werker als ik zat te spelen met vriendinnetjes. Dan ben je speciaal en dat is nou precies wat je niet wilt zijn. Ik wilde

‘Wat je niet kent, kun je niet missen, dacht ik altijd, maar naarmate je ouder wordt, ga je toch meer over je afkomst nadenken’

gewoon kind zijn en niet praten met iemand die vroeg of het goed met me ging. Verder is het voor sociaal werkers belangrijk dat ze gelijkwaardig met een kind omgaan. Ga niet boven een kind staan, maar neem het mee in je verhaal. Ik begreep later pas wat die mensen deden en hoe goed het werk is dat ze verrichten.”

VERRIJKEND

“Wat je niet kent, kun je niet missen, dacht ik altijd, maar naarmate je ouder wordt, ga je toch meer over je afkomst nadenken. Ik zou in 2020 naar Suriname gaan om, als afsluiting van mijn eerste boek, het graf van mijn opa en oma te bezoeken. Maar corona gooide roet in het eten. **Ik wil terug naar mijn roots, het land waar ik de eerste vier jaren van mijn leven heb doorgebracht.** Ik wil er echt naartoe voor het land, niet voor familie. Sinds kort kijk ik series over Suriname en tijdens lezingen over mijn boek ben ik in gesprek geraakt met Surinamers. Het heeft me verrijkt hoe betrokken zij waren bij het verhaal dat ik vertelde.

Ze begrijpen me en dat wakkerde mijn nieuwsgierigheid nog meer aan. Ik praatte met ze over mijn cultuur en ik ontdekte dat er werkelijk verschillen bestaan. Zo zijn de meeste Surinamers wat gesloten, vandaar dat mijn familie niet zoveel vragen stelt. Zelf ben ik heel open, dat heeft natuurlijk ook heel veel met mijn Nederlandse opvoeding te maken.

Die nieuwe kennis zorgde ook voor heling met mijn achtergrond. **Ik moest de emoties kwijt, die in mij opgekropt zaten.** Ik ben wie ik ben. Door het boek heb ik ook mezelf opengesteld voor mijn familie die ik al had. Het plan om naar Suriname te gaan, is er nog altijd. Ik wil het land voelen en er zijn. Zelf heb ik geen pleegkinderen. Het voelt voor mij alsof alle pleegkinderen mijn kinderen zijn. Ik zie mezelf als hun stem. Door mijn verhaal en hun verhalen te vertellen wil ik graag een stuk bewustwording op gang brengen binnen de pleegzorgwereld en de rest van de maatschappij. Met mijn boeken raak ik mensen en hopelijk leren we ervan beter om te gaan met pleegkinderen. Want elk (pleeg)kind verdient het om geliefd te zijn en onderdeel uit te maken van een gezin.” ■

Foto: Jelle Verhoeke